

Ruch zielonościątkowy

Ruch zielonościątkowy jest rozpowszechnioną na całym świecie chrześcijańską, przebudzeniową i ukierunkowaną na aktywne pozyskiwanie współwyznawców formacją religijną, która w centrum swojej duchowości stawia przekraczające wszelkie granice działanie Ducha Świętego oraz praktykowanie charyzmatów (są to przede wszystkim: uzdrawianie, mówienie językami/glosolalia i prorocтво, por. Dz 2; 1 Kor 12-14).

Ruch ten opiera się na czterech fundamentalnych doktrynach, które, wszystkie bez wyjątku, mają praktyczne odniesienia: zbawienie, uzdrowienie, chrzest w Duchu Świętym i oczekiwanie na rychłe, powtórne przyjsie Chrystusa. Obok ewangelikalnych zasad (nawrócenie/ponowne narodzenie, wspólnota, misja) zielonościątkowa duchowość koncentruje się na doświadczeniach i fenomenach mających ponadreligijny charakter (cuda, wizje, uwalnianie od opętania, ekstazy).

Oddziaływanie zielonościątkowców uzależnione jest od różnych politycznych i religijnych kontekstów. W zachodnim świecie jest to protest przeciwko odartemu z tajemnic pojmowaniu rzeczywistości w duchu oświeceniowym oraz przeciw takiemu rozumieniu wiary, które wyklucza sferę nadprzyrodzoną (cuda). O wiele prężniej niż w kontekście nowoczesnych, uprzemysłowionych społeczeństw rozszerza się zielonościątkowa pobożność w Afryce, Azji i Ameryce Południowej, gdzie istnieją większe szanse na znalezienie punktów zaczepienia z miejscową kulturą. Dla wielu przyłączenie się do ruchu zielonościątkowego wiąże się tu równocześnie z nadzieją na lepsze, bardziej godne człowieka życie.

Společne elementy w programie ruchu zielonościątkowego to: wzmacnianie wiary we własne możliwości, odkrywanie własnej emocjonalności, rozbudzanie zainteresowania zdobywaniem wykształcenia oraz reformami społecznymi.

Wiara wyznawców tego ruchu jest mocno związana z Biblią (mocno podkreśla się ostateczny autorytet Pisma Świętego w sprawach wiary i życia) a w wielu wypadkach naznaczona wręcz fundamentalistycznie – chodzi tu mianowicie o przekonanie co do całkowitej nieomyłności Pisma św. (które często tłumaczy się dosłownie), a także o bezpośrednie identyfikowanie własnej praktyki wiary ze starochrześcijańskimi wzorami. W centrum duchowości stoi poszukiwanie doświadczeń Ducha jako „mocy z wysoka”, która ogarnia wierzącego, uzdrawia go i usposabia do takiego dawania świadectwa, któremu towarzyszą znaki, cuda oraz wypędzanie złych duchów (por. Mt 10,7nn). Przez chrzest w Duchu Świętym rozumie się następujące po nawróceniu i powtórny narodzeniu doświadczenie Bożej łaski, upoważniające i wyposażające do dawania świadectwa. Jest to punkt krystalizacyjny pobożności. W wielu klasycznych ujęciach mówienie językami traktowane jest jako widzialny dowód odbytego chrztu w Duchu Świętym.

Oczywistym dla wielu grup tej formacji jest zakładanie możliwie wszędzie „nowotestamentalnych”, tzn. wolnych, chrzcielnych, zielonościątkowo-charyzmatycznych wspólnot. Chrzest w Duchu Świętym nie jest dla nich jedynie indywidualnym przeżyciem, lecz jednocześnie strategią Bożego działania w przebudzeniowej perspektywie czasów ostatecznych.

Przez długi czas Kościoły chrześcijańskie postrzegały ruchy zielonościątkowe jako sekciarskie odłamy. I na odwrót: pierwsza formacja zielonościątkowa widziała w tzw. „wielkich” Kościołach antychrześcijańskie systemy. W międzyczasie największa wspólnota zielonościątkowa w Niemczech, Związek Wolnych Gmin Zielonościątkowych (der Bund Freikirchlicher Pfingstgemeinden, w skrócie: BFP, ok. 44 000 członków), wykazuje wzrastające otwarcie w stosunku do innych Kościołów. Rezultatem tego nowego zjawiska jest przekształcenie w 2001 r. statusu zielonościątkowców „z gościa”, w pełnoprawnego członka Związku Wolnych Kościołów Ewangelickich (die Vereinigung Evangelischer Freikirchen, w skrócie: VEF).

Ocena

Wyzwaniem jakie niesie ze sobą specyficzna zielonoświątkowa pobożność w odniesieniu do historycznych Kościołów jest ożywienie konwencjonalnych, tradycyjnych form kultu.

Swoimi propozycjami religijnych doświadczeń ruchu zielonoświątkowe odpowiadają na poszukiwanie przez wielu współczesnych niezachwianej pewności w naznaczonej religijną i światopoglądową różnorodnością rzeczywistości.

Najprostsza rada, której udzielają zdeorientowanym współczesnym oraz chrześcijanom, brzmi : „Nie musisz wypróbować wszystkich możliwości lub też podejmować wysiłków intelektualnych, aby odkryć swą religijną tożsamość. Możesz konkretnie doświadczyć Bożej mocy, jeśli wezwiesz Jezusa lub Ducha Świętego oraz doświadczysz widocznych i namacalnych znaków dotknięcia przez Niego (mówienie językami, uzdrowienia, wizje i prorocze przecucia)”. Owey niewzruszonej pewności w sferze religijnej zielonoświątkowcy szukają i znajdują ją w widocznych manifestacjach Ducha, które traktowane są jako jednoznaczne znaki Bożej obecności.

Krytyka błędów ruchu zielonoświątkowego winna uwzględniać wspólne chrześcijanom poglądy. Zielonoświątkowe praktyki pozyskiwania nowych wyznawców oraz program tworzenia własnych wspólnot wysuwają z ekumenicznego punktu widzenia zarzut prozelityzmu. Poza tym wobec nauki i praktyk ruchu zielonoświątkowego konieczny jest wyraźny sprzeciw w następujących sytuacjach: gdy działanie Ducha Świętego zawęży on do pewnych spektakularnych manifestacji i w zasadzie tylko do nich je ogranicza; gdy nie docenia on tymczasowości i kruchości chrześcijańskiego życia oraz odmawia wsparcia duszpasterskiego w wypadku trwałej choroby czy niepełnosprawności; gdy w spełnianiu praktyk religijnych zaczyna dominować dualistycznie naznaczony obraz świata, nierzadko łączący się z budzącymi wątpliwość praktykami i teoriami z dziedziny walki z duchami i demonami.

Zielonoświątkowo-kościelne grupy i organizacje utraciły dynamikę rozwoju w zachodniej Europie. Równocześnie jednak pobożność zielonoświątkowa rozprzestrzeniła się dalej przez liczne „ponadwyznaniowe” wolne wspólnoty i centra charyzmatyczne, którym bliska jest doktryna i praktyki ruchu zielonoświątkowego.

Dr Reinhard Hempelmann, czerwiec 2009

Językoznawstwo: Prłat Stanisław Budyn